

ФЕЙСБУК-СТОПІНКА:
COSSACKLANDUA

Козацький край

№ 1 (144),
січень 2026 року

СВІТЛ

ЗДОЛАЄ

ТЕМРЯВУ Й ХОЛОД!

2026

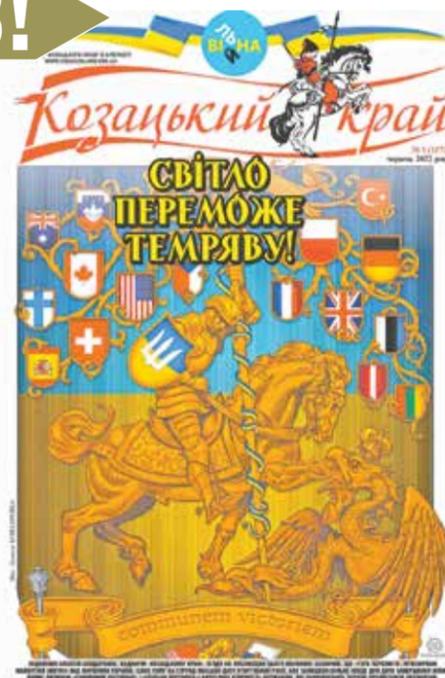

«КОЗАЦЬКОМУ КРАЮ» - 15 РОКІВ!

Рівно півтора десятиліття тому, 28 січня 2011 року вийшов друком перший номер газети «Козацький край» - з вітанням «Чолом вам, читачі!» - на першій шпальті. Саме так - «чолом били» козаки, вітаючи один одного, але ніколи не кланяючись своїм ворогам...

Що таке ці 15 років у часовому вимірі? Майже 5,5 тис. днів або майже 8 мільйонів хвилин. В газетному ж вимірі - 144 випуски, включно з тим, який ви зараз тримаєте у своїх руках. Дванадцять разів по дванадцять. Мало б бути набагато більше, якби ми друкувалися хоча б раз на місяць. Натомість, ми мали абсолютну різні за продуктивністю роки - і якщо у далекому 2012 році це було по два номери щомісяця, то у «ковідні» 2019-2021 роках - всього 7 номерів за 36 місяців цих трьох років. Всього один номер вийшов друком за весь 2022 рік - перший рік від початку повномасштабного вторгнення росії - в червні, коли були сподівання на швидке завершення війни за сприяння союзної Україні міжнародної спільноти...

Восени 2023-го ми «поставили до кращик часів на паузу» сайт «Козацького краю», натомість - розкрутили нашу фейсбук-сторінку до 46 тисяч читачів. Друкована газетна версія «Козацького краю», як і раніше, розповсюджується виключно безкоштовно - у зоні бойових дій та на «відносно мирних» територіях України.

Ми спеціально повторили сьогодні заголовок єдиного номера 2022 року

Художниця і дизайнерка Людмила Тараненко, яка була в команді «Козацького краю» у момент його створення в 2011 році у 2022 році на фоні повідомлень про удари і руйнування «до коліна» в укритті замість столу в офісі малювала дівчинку з прапором. На малюнку написала: «We will restore!» (ми відновимо!) - зі сподіваннями на краще, як каже один з давніх друзів нашої редакції...

ЛЮДИ З АМЕРИКИ З КОРІННЯМ ІЗ СХІДНОЇ ЄВРОПИ І ВПЛИВОМ НА ДОЛЮ УКРАЇНИ

«Козацький край» вважає цих двох людей з-за океану одними з найпомітніших серед тих, хто цього року впливатиме на переговорний процес по Україні та на концепцію післявоєнної відбудови держави

Стів Віткофф	Христя Фріланд
68 років, уродженець Нью-Йорка, громадянин США	57 років, уродженка штату Альберта, громадянка Канади
Починав як юрист із нерухомості (одним із його клієнтів був Дональд Трамп), згодом заснував Witkoff Group. Успішний бізнесмен. Заснована ним компанія володіє знаковими об'єктами у Нью-Йорку, зокрема Woolworth Building та Park Lane Hotel. Давній близький друг президента Трампа (дружбі - понад 40 років).	Розпочинала журналістську кар'єру в Україні як кореспондентка Financial Times, The Washington Post і The Economist. Понад 10 років була однією з ключових постатей в уряді Трюдо: міністеркою міжнародної торгівлі, міністеркою закордонних справ, першою в історії Канади жінкою-міністеркою фінансів, зрештою - віцепрем'єр-міністеркою Канади.
Відомий своїм стилем «гнучкого переговорника», часто діє як прямий канал зв'язку між Трампом та іноземними лідерами в обхід традиційних дипломатичних протоколів.	Відома як один із найактивніших адвокатів України на міжнародній арені, зокрема у питаннях санкцій проти росії та фінансової допомоги Україні.
Американець вже не в першому поколінні, але має східноєвропейське коріння. Його дід, Давид Т. Віткофф, та бабуся, Роза Віткофф (у дівочтві Померанц), були емігрантами з території колишньої російської імперії.	Канадка, яка ні на мить не забуває про українське походження мами. Її батьки - успішні адвокати, Дональд Фріланд і Галина Хом'як. Дідусь, Михайло Хом'як - відомий політемігрант-журналіст з Галичини.
Спецпосланник США з мирних місій (Special Envoy for Peace Missions): займається питаннями Близького Сходу і війни між Росією та Україною.	З 5 січня 2026 року - позаштатна радниця Президента України з питань економічного розвитку. На посаді працює на волонтерських засадах.

НЕ ЧЕКАТИ, А ГОТУВАТИСЬ: ПІВ РОКУ ЧЕРКАСЬКОМУ ЦЕНТРУ НАЦСПРОТИВУ

Шість місяців тому в Черкасах з'явилось місце для тих, хто перестав запитувати «коли закінчиться війна?» і поставив собі питання: «що я вмію вже зараз?». За цей час Центр став справжнім «вулицею» для людей різного віку та різних професій.

Спротив - це про структуру та організованість. Коли цивільне населення володіє базовими навичками та більше не є слабким і безпорадним, а стає суб'єктом захисту держави. За півроку понад 2500 людей пройшли тематичні тренінги.

«Наше завдання - зробити так, щоб кожен українець знав, як діяти в критичний момент, а не тільки під час війни - говорить керівник Центру Олександр Гацук. - Ми не готуємо суперлюдей, ми даємо звичайним містянам знання, які рятують життя. Ці люди змінили страх на навички. Найкраща нагорода для нас - коли після курсу людина каже: «Тепер я більш впевнений, бо знаю, що робити!»».

СКОРОЧЕНА ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ ДО НАЦІОНАЛЬНОГО СПРОТИВУ - ВИМОГА СЬОГОДЕННЯ

Світ змінюється швидше, ніж ми встигаємо до цього адаптуватися. Проте безпека - це не та сфера, де можна поклатися на везіння. Коли ти знаєш такмед чи мінну безпеку, ти більше не жертва обставин. У Черкаському центрі підготовки до нац-

спротиву інструктори з бойовим досвідом передають знання, які сьогодні є базовою потребою для кожного.

Головний бар'єр, який зупиняє багатьох від навчання - це час. Саме тому була розроблена скорочена програма підготовки. Це концентрований курс, де кожна година заняття спрямована на здобуття критично важливих навичок. Багато хто помилково вважає, що за короткий термін неможливо навчитися нічому суттєвому. Проте методика інтенсиву побудована на принципі «необхідного та достатнього»:

- **Тактична медицина:** Навичка зупинки критичної кровотечі - це те, що рятує життя не лише в зоні конфлікту, а й при ДТП чи нещасному випадку.

- **Поводження зі зброєю:** Базові знання безпеки та механіки, які знімають страх перед невідомим та дисциплінують.

- **Орієнтування, виживання та зв'язок:** Здатність діяти злагоджено в умовах відсутності звичних комунікацій та навички виживання в будь-яких умовах.

Психологічна стійкість: Розуміння своїх реакцій на стрес та алгоритмів дій у критичних ситуаціях.

Підготовка в Центрі - це ваша безпека, отримані навички життєво необхідні, це про спокійну впевненість.

**ПРИХОДЬТЕ НА НАВЧАННЯ! УСІ
ЗАНЯТТЯ - БЕЗКОШТОВНІ.**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ СПРОТИВ - ЦЕ НЕ АРМІЯ
І НЕ МОБІЛІЗАЦІЯ, ЦЕ ВМІННЯ, ЯКІ ПОТРІБНІ
СЬОГОДНІ КОЖНОМУ УКРАЇНЦЮ.
ЦЕ ЗНАННЯ ПРО НАВИЧКИ, ЯКІ МОЖУТЬ
ЗНАДОБИТИСЯ ДЛЯ ДОПОМОГИ
ТА ПОРЯТКУ
ЯК СЕБЕ,
ТАК І ТИХ,
ХТО ПОРУЧ ТА
ЗАХИСТУ РІДНОЇ ЗЕМЛІ.
ТУТ НАВЧАЮТЬ, ЯК НЕ РОЗГУБИТИСЯ
І БУТИ ГОТОВИМ.**

Реєструйся і читай детальніше: nacsprotivv.ck.ua

КОНТАКТИ

Тел.: +380 50 830 9597

E-mail: nacsprotivv.che@gmail.com

У ДЕНЬ СОБОРНОСТІ ЗБУЛАСЯ УКРАЇНЬСЬКА МРІЯ КІЛЬКОХ СТОЛІТЬ

Це сталося 22 січня 1919 року: Акт Злуки став вершиною активного об'єднання руху, що тривав від середини XIX століття на українських землях, які до того були у складі двох ворогуючих між собою імперій. Взагалі ж ідея соборності бере свій початок від об'єднання давньоруських земель навколо князівського престолу в Києві, а її філософське коріння сягає часів Візантії. Протягом століть її практичним втіленням займалися українські гетьмани Богдан Хмельницький, Іван Мазепа, Петро Дорошенко, Пилип Орлик.

Остаточну концепцію політичної соборності України сформулювали наприкінці XIX століття: у Львові 23-річний студент-галичанин Юліан Бачинський (у праці «Україна irredenta», 1895р.), а у Харкові 27-річний юрист-східняк Микола Міхновський (праця «Самостійна Україна», 1900 р.). Юліан написав, що прапором українських патріотів є «вільна, велика, незалежна, політично самостійна Україна – одна, нероздільна від Сяну по Кавказ!» Міхновський повторив її майже дослівно, змінивши у фразі «від Сяну по Кавказ» малознайому східнякам річку Сян на всім відомі гори: «... від Карпат аж по Кавказ».

Зрештою, настав час документального і практичного втілення мрії українців... Ще 1 грудня 1918 року УНР і ЗУНР підписали «передступний» договір про Злуку у Фастові, після якого й прийняли ухвалу про об'єднання двох частин України в єдину державу. Проголошення Акту Злуки відбулося на першій річницю проголошення IV Універсалу Української Центральної Ради про повну незалежність України, 22 січня 1919 року.

Історик Віталій Скальський підкреслює, що в архівах є безліч деталей того, яким був той День Соборності в українській столиці понад століття тому: «Ми ледь не похвилинно маємо описи того, що відбувалося цього дня на Софійському майдані... Легенкий морозець, легенький вітерець, невеличкий сніжок, який міняється на сонце. Безліч людей на Софійському майдані, там стоять прапорці, триумфальна арка з гербами регіонів. Підготовлено гарно, найкращі режисери були сценаристами цього свята. Там був і молебень, і політична частина. Потім пройшов парад, який дуже вразив киян. Тому що, крім піхоти, пройшла кіннота й техніка – гармати й прототанки. І це вразило, бо більшовицька армія стояла недалеко. І був салют».

Духовенство того дня зібралось у Софійському соборі на Службу Божу. Її правив єпископ черкаський Назарій. На майдані стає дедалі тісніше. Займають свої місця члени Галицької делегації, урядовці з головою Ради Міністрів Володимиром Чехівським, делегати Трудового Конгресу, представники Національного Союзу, найвищі цивільні та військові достойники, закордонні дипломати. О 12-й годині під урочисті звуки дзвонів з Мазепинської дзвіниці й інших церков та гук гармат з Печерська із Софійського собору виходить на площу і стає навколо збудованого там ана-

лог духовенство з хоругвами. У церковній процесії архієпископ катеринославський Агапіт і єпископи: мінський Георгій, вінницький Амвросій, черкаський Назарій, канівський Василь, уманський Дмитрій.

Як не дивно, однією з найбільших інтриг того дня було... чи цілуватимуть Симон Петлюра та Володимир Винниченко – соціалісти-антиклерикали – хрест. Однак священник, підносячи хрест до вуст керівників УНР, нахилився, затулюючи собою огляд. Натовп нічого не побачив. Це й досі лишається загадкою.

Не дивно, що організація дійства приємно вразила усіх присутніх – церемоніалом свята завідував корифей українського театру, талановитий ар-

Січі): закарпатець Дмитро Климпуш, уродженець Черкащини Сергій Сфремов та галичанин Роман Шухевич.

На офіційному державному рівні у незалежній Україні свято вперше відзначене лише 1999 року.

Головною традицією у День Соборності став живий ланцюг. Його історія починається з 1990 року, коли патріотично налаштовані українці вирішили символічно продемонструвати державну єдність. «Живий ланцюг» (відомий ще як «Українська хвиля») протягнувся з Києва до Львова та Івано-Франківська, Стрия, Тернополя, Житомира та Рівного. Участь в акції тоді взяли від 500 тисяч до 3 мільйонів людей, що зробило її однією з найбільших масових

Дзвони Соборності і спільний парад 22.01.1919.

Малюнки безпосередніх учасників Визвольної боротьби: Миколи Битинського (Вінничина) та Леоніда Перфецького (Уманщина).

тист і режисер Микола Садовський.

На майдані член Директорії УНР, уродженець Черкащини Федір Швець привселюдно зачитав «Універсал соборності», у якому наголошувалося: «Однині воедино зливаються століттями одірвані одна від одної частини єдиної України – Західноукраїнська Народна Республіка і Наддніпрянська Велика. Здійснились віковічні мрії, якими жили й за які умирали найкращі сини України. Однині є єдина незалежна Українська Народна Республіка...»

Після урочистого проголошення злуки на Софійській площі відбувся молебень, а потім – військовий парад кінноти, піхоти й артилерії під керівництвом команданта Українських Січових Стрільців, полковника Івана Чмоли. Приймав парад полковник Євген Коновалець, майбутній засновник і перший провідник ОУН. Національний хор виконав «Ще не вмерла Україна», «Вічний революціонер» та «Вкраїно-мати, кат сконав».

У роки радянського тоталітарного режиму свято проголошення незалежності УНР і День Соборності не відзначали. Перше офіційне та масштабне святкування відбулось аж у 1939 році в столиці Карпатської України, місті Хуст. На той час ці землі перебували у складі Чехословаччини, а День Соборності став найбільш масовим заходом українців за 20 років. На демонстрацію вийшло понад 30 тисяч українців, серед них були і чільні воєначальники «Карпатської

у Східній Європі. «Живий ланцюг» 1990 року як символ єдності східних і західних земель України та знак вшанування подій Першої української незалежності став акцією, яка засвідчила бажання українців жити в єдиній незалежній державі. 1 грудня 1991 року його підтверджено результатами всеукраїнського референдуму, під час якого абсолютна більшість українців у всіх областях держави підтримали незалежність, проголошену 24 серпня того ж року. Велід за цим інші країни світу, включно з росією, визнали Україну як незалежну державу, зобов'язуючись поважати непорушність її кордонів...

Цю традицію продовжують українці й донині. До української акції приєднуються люди в інших країнах. Зокрема, традицію киян ставати у День Соборності в «живий ланцюг» на мосту Патона, символічно єднаючи два береги Дніпра, підхопили українці Канади, які «живим ланцюгом» на мосту Портедж поєднали два береги річки Оттава між провінціями Онтаріо і Квебек. Зробили це 21 січня 2024 року, коли в Києві провести масову акцію було неможливо через обстріли з боку росії. На знак солідарності того ж дня українці в Чехії створили «живий ланцюг» на Карловому мосту в Празі, єднаючи два береги річки Влтава. Подібні акції пройшли і в Німеччині, Польщі, Нідерландах, Угорщині, Великобританії, США, Австралії. До віртуального «живого ланцюга» в інтернеті долучилися 15 країн світу.

ВОВК, ЯКОГО НЕМОЖЛИВО «ДЕНАЦІОНАЛІЗУВАТИ»

Українські рідновіри обурюються, коли хтось згадує, що 2026 рік – це Рік Вогняного Коня, який настане 17 лютого. Кажуть, що ми не в Китаї, тож прийдешній рік – це Рік Лютого Вовка, який за Оріанським календарем настане у день весняного рівнодення, 21-22 березня. Зокрема, що версію максимально популяризував відомий письменник-рідновір Сергій Плачинда, киянин, якого згідно його заповіту, поховали в козацькій Кантакузівці (Мировичах) на Золотоніщині. Не даремно й сучасний письменник Василь Шкляр родом з Лисянщини назвав свою книгу-2025 «Роком Шершня» – бо згідно Оріанського календаря 2025-й був Роком Жалючого Шершня, який триватиме до настання Року Лютого Вовка...

«Козацький край» дотримується традиційного християнського літочислення, тож заглиблюватися в цю дискусію між прихильниками Східного і Оріанського календарів не маємо наміру, проте вважаємо її за хороший привід коротко нагадати про «вовчу» символіку в історії українського націоналізму. Найкраще про це розповідає ще один письменник, воїн Третьої штурмової і один з ідеологів «Національного корпусу» родом з Луганщини Олексій Рейнс (позивний «Консул»).

Впізнаним символом українського націоналізму є так званий Донцовський Звір. Це малюнок, який активно популяризував ідеолог українського націоналізму, уродженець Мелітополя Дмитро Донцов. Для Донцова Вовк був тваринним уособленням українця нового типу – шляхетного, хороброго, невіддатливого. Одночасно ця «вовча голова» виступала ще й тотемом-талісманом всієї української нації загалом. Тим самим національним символом, Звіром Нації.

Малюнок «вовчої голови», яка увійшла в історію як Донцовський Звір (роботи художника Миколи Бутовича), з'явився рівно 100 років тому, у 1926 – на першому виданні книги Донцова «Націоналізм». Цей Вовк використовувався і в якості логотипа періодичного видання «Вістник» у 1933-1939 роках. З вишкіреними зубами та хижими обрисами вуха, він завжди зображався в ідеально рівному колі як символ захищеного життєвого простору нації.

Донцовська ідеологія мала значне поширення на теренах Галичини в 1930-х роках, а після закінчення Другої світової мала розвиток у Великобританії, Західній Німеччині, Канаді та США. В оформленні донцовських книг знову широко використовувався оновлений Звір.

У незалежній Україні цього Звіра в своїх проєктах знову широко використовували юнаки та юначки з Молодіжного Націоналістичного Конгресу, який мав стійкі зв'язки з ОУН(б), чис керівництво тоді перебувало під значним впливом саме донцовської версії націоналізму. З 1990-го року на Заході України почав свою роботу «Клуб прихильників Дм. Донцова», який займався організацією дискусійних зустрічей та друком власного часопису. Своїм логотипом об'єднання також обрало Звіра, який пізніше став ще й символом куреня «Вовча ліга» скаутської організації Пласт. Він досі використовується як пластунами, так і іншими націоналістами, які прагнуть підкреслити свою вірність донцовській ідеології. Звір з'явився і на сторінках журналу «Націоналіст» у 1994 році, який пропагував цінності УНА-УНСО. Новий Вовк естетично відсилав до стилю Середньовіччя, нагадуючи лицарський герб минулого.

На початку нинішнього, XXI століття націоналісти стали рушійною силою вуличних протестів в Україні. На своїх плакатах активісти малювали Звіра вже найбільш «вовкоподібним» з усіх існуючих варіацій.

Починаючи з вибуху новітньої російсько-української війни, націоналізм як ідеологія пережив суттєве оновлення. Поет Юрій Руф, який загинув на фронті, використовував власного Донцовського Звіра. Його Звіра малюють на вуличних муралах в пам'ять про митця.

Найбільш впізнана та популярна варіація з'явилась на початку 2000-х років, і на сьогоднішній момент є об'єднаною для всіх українських націоналістів. Використовується у оформленні перевидань книги «Націоналізм» та як основа для бойових шевронів. Цей Донцовський Звір називається по-особливому – Звір Нації...

Повернемося ж до теми «тотемних тварин року». Нагадаємо: за Оріанським календарем, 2026 рік є роком Лютого Вовка, що «символізує мудрість, силу, вірність та великі зміни». А за Східним календарем прийдешній 2026 рік пройде під знаком Червоного Вогняного Коня – «символу енергії, рішучості та динамічних змін».

Звернули увагу? За будь-яких обставин, рік буде сприятливим для мудрих і енергійних, що прагнуть позитивних змін. Явно ж – для Українців!

2026 НА ЧЕРКАЩИНІ ПРОГОЛОШЕНИЙ РОКОМ МИКОЛИ ТЕЛІЖЕНКА

2026 рік на Черкащині проголошено роком Миколи Теліженка. Відповідне рішення прийняте Черкаською обласною радою у грудні 2025-го.

Микола Теліженко – видатний митець, скульптор, живописець, графік, народний художник України. Його творчість нерозривно пов'язана з Черкащиною та українською культурною ідентичністю. У березні 2026 року виповнилося б 75 років від дня народження митця.

Планується створення оргкомітету, куди будуть запрошені представники місцевих органів виконавчої влади, всеукраїнських та місцевих громадських творчих організацій професійних митців, живописців, графіків, скульпторів, майстрів декоративного мистецтва, мистецтвознавців, дослідників традиційного народного мистецтва у цій галузі, громадськості та депутатів Черкаської обласної ради.

Оргкомітет дослідить творчу спадщину Миколи Матвійовича Теліженка, її вплив, сприяння відродженню й розвитку мистецьких традицій українського народу, розробить і подасть на затвердження план заходів з увіковічення пам'яті митця на місцевому та загальнонаціональному рівнях.

У Черкасах його мозаїчні панно прикрашають музичний коледж (Байда-Вишневецький), магазин «Рубін» («Козак Мамай») і естраду дитячого парку (мозаїка «Скоморохи»). На школі в селі Будище Черкаського району – виконаний Теліженком найбільший в Україні мозаїчний портрет Тараса Шевченка. Художник є автором іконостасу Покровської церкви в Черкасах та ікон у Ільїнській церкві в Суботіві. Він співавтор пам'ятника жертвам Чорнобильської трагедії в Соборному сквері Черкас, меморіальних знаків (хрестів), встановлених на могилі гетьмана України Петра Дорошенка (село Ярополче Московської області) та на символічній могилі-кенотафі Нестора Махна у нині прифронтовому Гуляйполі.

Микола Теліженко – автор пам'ятників учасникам селянського повстання проти московських більшовиків 1920 року в с. Легедзине та жертвам голодомору 1932 – 33 рр., який споруджений у Бельгії, в місті Рейн.

Автор прапора Черкас, герба Черкащини і окремих районів області.

У рік Миколи Теліженка планується проведення комплексу культурно-мистецьких, освітніх і просвітницьких заходів. Обласне управління культури та охорони культурної спадщини вже приймає пропозиції та ідеї подій, виставок, конкурсів, науково-практичних заходів, творчих проєктів і ініціатив, присвячених життю та творчості митця.

Органи місцевого самоврядування, заклади культури й освіти, громадські організації, мистецьку спільноту та всіх небайдужих запрошують долучитися до формування програми відзначення року Миколи Теліженка на Черкащині.

МИКОЛА ТЕЛІЖЕНКО

– автор пам'ятників учасникам селянського повстання проти московських більшовиків 1920 року в с. Легедзине та жертвам голодомору 1932 – 33 рр., який споруджений у Бельгії, в місті Рейн.

Автор прапора Черкас, герба Черкащини і окремих районів області.

ДІДУХ: СИЛА ПРЕДКІВ ДЛЯ ЗВЕРШЕНЬ У НОВОМУ РОЦІ

У грудні 2025 року, в День Святого Миколая, Біла Церква на Київщині встановила Національний рекорд України – у місті поставили найвищий у країні дідух, заввишки 8,78 метра. Цей стало не лише символом Різдва, а й знаком єдності та пам'яті про полеглих захисників України. Для виготовлення дідуха-рекордсмена використали ще й понад 40 видів українських трав, які мають особливе значення в народній традиції.

Символ, шанований по всій території нашої держави, єднає з минулим і духом предків і водночас – зміцнює віру у кращий завтрашній день...

ЧЕРКАЩАНКА ВІДНОВЛЮЄ УКРАЇНСЬКІ ТРАДИЦІЇ ПРИДНІПРОВ'Я

Черкащанка Діана Козир виготовляє дідухи та вивчає українські традиції. На різдвяному столі майстрині й дослідниці завжди – це те, що колись було обов'язковим атрибутом цього свята у її пращурів, а нині – те, що єднає вже її родину.

Як виготовляє дідухи та про що мріє, дослідниці українських традицій та світогляду Діана Козир розповіла «Суспільному».

За словами дослідниці, ідея почати створювати дідухи прийшла до неї в процесі вивчення української культури:

Цікавість до звичаїв підштовхнула дослідницю звернутися до вивчення етнографічних джерел про традиції Черкащини: «Тривалий час чомусь думали, що традиція коляди, водіння кози, дідухів, це все якесь карпатське, галицьке, а у нас цього не було... Насправді ж на Черкащині теж було дуже багато архаїчних традицій і мене це зачепило, тому я заглибилася у наукові дослідження...»

За словами дослідниці, дідух є символом достатку, який в давнину обмолочували для засівання поля:

«Дідух виконував функцію талісмана – він притягував врожай в наступному році, щоб був щедрий врожай, достаток, і щоб було що їсти. Він у нас стоїть до Нового року, після Нового року його вранці або посипальники, або хлопчики в родині обмолочують».

Дослідниця розповідає, що створення дідухів для неї – не лише мистецтво, а й відновлення сил і насаги: «Це певного плану психотерапія. Монотонні дії, які потребу-

дедали частіше спостерігається тенденція, коли культурні традиції, що формувалися століттями, набувають поверхневого, спрощеного вигляду. Традиції використовуються передусім як маркетинговий інструмент, а давні символи, орнаменти чи обряди зводяться до декоративної форми, без пояснення їхнього глибинного значення. Особливо гостро проблема стоїть для молоді, яка живе у цифрову добу і має суттєво обмежений контакт із традиційною культурою.

Як наслідок, більшість молодих українців асоціюють сьогодні спадщину з музеями, декором чи сувенірами, тоді як розуміння її цінності, значення і включення у повсякденне життя практично відсутнє.

Саме тому Мистецький фонд імені Короля Данила звертає особливу увагу на покоління молодих українців, щоб прищепити їм цінність рідної культури. А цінним людина часто вважає те, що вона отримала від найближчих і найрідніших, тобто в родині. Бо це створює живий зв'язок з нашим корінням.

В рамках даної ідеї організація започаткувала проведення родинних різдвяних вечорів в навчальних закладах свого міста.

Бо якщо говорити про сімейні традиції, то з чого починати, як не з Різдва?

Один з таких заходів за ініціативи організації, було проведено спільно з початковою школою з дошкільним відділенням «Малюк» міста Львова. Запрошеними гостями вечора стали сім'ї військовослужбовців та внутрішньо-переміщених осіб з числа вихованців даного навчального закладу, оскільки ще однією важливою ціллю проведення таких заходів є висловлення підтримки людям, які були змушені покинути свої домівки і спроба допомогти їм інтегруватися у нову громаду, а також глибокої вдячності нашим захисникам та їхнім сім'ям, завдяки яким ми маємо змогу проводити подібні заходи, вільно практикувати, плекати та зберігати наші традиції.

У рамках заходу майстриня Віра Саламін провела майстер-клас з виготовлення різдвяного дідуха та розповіла про традиції святкування Різдва в різних регіонах України. Гості мали змогу почастиватися традиційними різдвяними стравами та спільно поколядувати. Організатори намагалися створити теплу родинну атмосферу, щоб кожен учасник відчув, що дім – це ще й люди, які з тобою поруч...

«От є у Агатангела Кримського праця про один із районів Черкаської області, де він дослідив більше 30 сіл. Було б цікаво проїхатися знову по тих селах і порівняти, які традиції збереглися з того часу, а це було сто років тому... Щоправда, він це робив протягом сорока років, сподіваюся, що мені це вдасться таки швидше... Це на часі, тому що таких досліджень зараз немає».

РІЗДВЯНИЙ ВЕЧІР У ЛЬВОВІ: ДІТИ ВІЙСЬКОВИХ І ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ МАЛИ МАЙСТЕР-КЛАС З ВИГОТОВЛЕННЯ ДІДУХІВ

Говорячи про збереження української культурної спадщини маємо розуміти, що одним з викликів сьогодення є те, що під впливом глобалізації та урбанізації, сучасних міграційних процесів, складнощів з фінансуванням культури значна частина культурної спадщини – традицій, ремесел, музики, культурних практик, поступово зникає або залишається у вузькому середовищі музейних працівників, культурологів, етнографів. З іншого боку,

якщо говорити про сімейні традиції, то з чого починати, як не з Різдва?

Один з таких заходів за ініціативи організації, було проведено спільно з початковою школою з дошкільним відділенням «Малюк» міста Львова. Запрошеними гостями вечора стали сім'ї військовослужбовців та внутрішньо-переміщених осіб з числа вихованців даного навчального закладу, оскільки ще однією важливою ціллю проведення таких заходів є висловлення підтримки людям, які були змушені покинути свої домівки і спроба допомогти їм інтегруватися у нову громаду, а також глибокої вдячності нашим захисникам та їхнім сім'ям, завдяки яким ми маємо змогу проводити подібні заходи, вільно практикувати, плекати та зберігати наші традиції.

У рамках заходу майстриня Віра Саламін провела майстер-клас з виготовлення різдвяного дідуха та розповіла про традиції святкування Різдва в різних регіонах України. Гості мали змогу почастиватися традиційними різдвяними стравами та спільно поколядувати. Організатори намагалися створити теплу родинну атмосферу, щоб кожен учасник відчув, що дім – це ще й люди, які з тобою поруч...

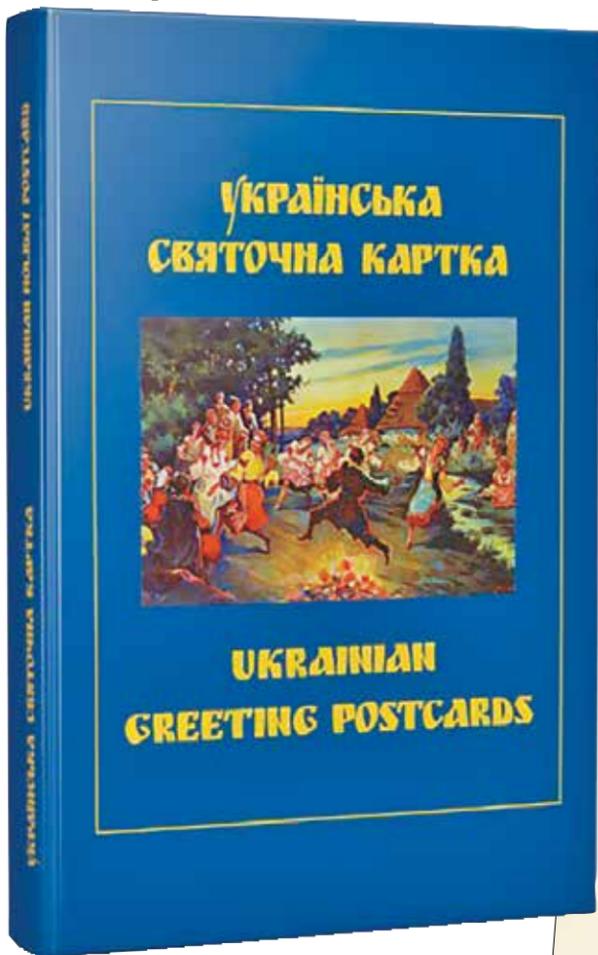

ВИДАННЯ КНИГИ-АЛЬБОМУ «УКРАЇНСЬКА СВЯТОЧНА КАРТКА» ПОВЕРТАЄ ТРАДИЦІЇ СВЯТКОВИХ ВІТАНЬ

Серед видань, друк яких 2025 року підтримав Мистецький фонд

імені Короля Данила – дуже цікава та цінна для збереження української мистецької спадщини книга-альбом «Українська святочна картка». Альбом підготовлений до друку і виданий відомим колекціонером Петром Корпанюком.

«Українська святочна картка» 2025 року була представлена на The London Book Fair, що є однією з найбільших книжкових подій у світі з близько 25 тисячами відвідувачів щороку. У книзі відтворено філокартичний матеріал більш як сторічної давності. Тут містяться репродукції поштових карток періоду 1900-1939 років, а також сучасні видання, включно з виданнями української ді-

Листівки ж на традиційну українську

тематику виходили лише за кордоном за підтримки української діаспори. Та зі здобуттям незалежності ситуація докорінно змінилася. Знову з'явилися картки до свят Різдва Христового та Великодня.

У колекціях філокартистів є також сучасні святкові картки до Дня Конституції України, Дня Незалежності, Дня українського війська. Є й картки до свята Покрови, коли відзначається день заснування УПА. Ці картки виготовлено на високому мистецькому рівні і є окрасою колекцій.

Мистецький фонд імені Коро-

Мистецький Фонд імені Короля Данила –

громадська організація, заснована майже два десятиліття тому Степаном Кубівим, на той час Головою правління ВАТ «Кредобанк», Мирославом Откевичем, народним художником України та Володимиром Турецьким, засновником компанії «Рамар». Організація займається втіленням і підтримкою значущих проєктів у галузі культури, мистецтва, історії, релігії, науки та освіти, діяльність спрямовано на збереження християнських цінностей, цінностей держави

та поширення правдивої інформації про наше історичне минуле і сучасність, національно-визвольну боротьбу.

За майже 20 років діяльності Мистецький Фонд імені Короля Данила має добру традицію співпраці з іншими організаціями громадянського суспільства, реалізував багато проєктів у формі видань (понад 200 книг), виставок, круглих столів – як самостійно, так і у співпраці з іншими організаціями.

аспори, більшість з яких є частиною зібрання Київського колекціонера-дослідника Сергія Полегенького та вже згаданого видавця Петра Корпанюка.

Ця книга є своєрідною історією української святочної картки як особливого виду друкованої графіки і як здобутку національної культури. Окрім теплого відчуття родинного затишку і свята, які навіюють нам традиційні листівки, вони через роки передають нам знання про побут, традиції та образи українців, відтворюючи сюжети, зрозумілі дорослим і дітям, багатим і бідним, інтелігенції і простим людям.

Крім того на картках можна побачити українські церкви, вироби народних майстрів, пам'ятки героїчного минулого. Іноді це масштаб-

ні релігійні полотна відомих українських художників, відтворені у форматі поштової листівки, і нерідко вони залишилися єдиним вцілілим зображенням праць авторів

Перші ілюстровані картки із українською святовою атрибутикою з'явилися на межі 19-20 ст. Художники відтворювали сакральні моменти (народження Ісуса, Страсті Господні), додаючи національний контекст. Як пише в передмові до книги-альбому кандидат філологічних наук, колекціонер Євген Пшеничний, «українські колекціонери-філокартисти з особливою любов'ю зберігають досліджують ілюстровані поштові картки святової тематики: Різдвяні, Новорічні, Великодні. Кожен, хто

бере до рук таку поштову

картку, поринає у світ далекого дитинства і юності, коли з приходом свят світ здавався таким великим і добрим, а загадковий і величний Бог, якого оспівували мало не в кожній колядці чи щедрівці, вгадувався в усміхненому і навдивовиж лагідному в ті дні татові чи дідусеві».

Однак, за радянської влади в Україні друкувалися листівки виключно до офіційних радянських свят та Нового року.

Петро Корпанюк

– уродженець львівського Яворова, нині живе у місті Долині на Івано-Франківщині, є засновником та директором ПП «Видавництво «Барви». Понад 30 років займається філокартією – колекціонує різноматичні українські поштівки кінця XIX – початку XX століть та сучасні святкові картки про Гуцульщину.

Має відзнаку міжнародної виставки «Сарех-22» (проходила в канадському Торонто) – за альбомом листівок про Гуцульщину та сусідні місцевості у першій половині XX століття. На цій виставці було представлено 108 видань з 35 країн світу. Альбом з Гуцульщини здобув престижне 2 місце. Інші відзнаки, зокрема премія «Золотий тризуб», надійшли від канадських організацій за найбільшу кількість матеріалів на тему України та українською мовою.

Петро Корпанюк належить до Спілки українських філателістів і нумізматів за кордоном – UPNS. Спілка входить до Американського філателістичного товариства, Ради філателістичних організацій (Council of Philatelic Organizations, США) та Королівського філателістичного товариства Канади (Royal Philatelic Society of Canada)

ШАГ ЗАМІСТЬ «КОПІЙКИ»: КРОК ДО ПОВЕРНЕННЯ СПРАВЕДЛИВОСТІ

Найближчим часом у грошовому обігу в Україні з'являться розмінні монети з назвою шаг. Голова Верховної Ради України Руслан Стефанчук заявив, що це «стосується не маленького шматочка металу, а свідомості українців. Не може так бути, що в Україні, крім росії, Білорусі та незнаного Придністров'я, досі існує копійка». Підтриманий народними депутатами законопроект про повернення української назви «шаг» – це про відродження національних традицій України та про логічне завершення грошової реформи, розпочатої ще 30 років тому.

Мало хто пам'ятає, що тоді, у 1996 році, коли стартувала реформа грошей, у обіг потрапили монети випуску ще 1992 року, які після їх чеканки довгих 4 роки очікували свого часу. Ще менше – тих, хто знав про те, що перші українські монети з листопада 1991 до весни 1992 року чеканилися у Луганську, на верстатобудівному заводі, основною продукцією якого були... патрони до зброї. А от кого зовсім мало – так це тих, хто в курсі, що перші розмінні монети з номіналом «1» і «50» мали називатися не копійками, а шагами. Їх навіть випустили пробну партію – і ті монети, які збереглися, надзвичайно цінуються у колекціонерів-нумізматів.

Цікаво, що перші монети-«шаги» мали на реверсі (звороті) імпровізований тризуб, бо державний герб незалежної України тоді ще не був затверджений. Тож на пробних монетах-шагах, чеканих у Луган-

30 шагів УНР 1918 року та їх зображення на ювілейній 5-гривневій монеті, випущеній Нацбанком у 2018 році

ську, був зображений такий самий тризуб, який він був на златниках і срібляниках князя Володимира Великого. Таким його запропонував зобразити один з «локомотивів» національної грошової реформи – депутат Верховної Ради, голова підкомісії з питань грошово-кредитної політики і банківської справи, член Всеукраїнського товариства політичних в'язнів і репресованих, львівський «рухивець» і науковець-економіст Михайло Швайка. Зрештою, розроблений художником Василем Лопатою ескіз «шагів» таки було затверджено, але назву монет тоді змінили на «копійка», що насправді абсолютно нелогічно, враховуючи походження назви від російського слова «копій», що означає зброю – спис...

А звідки ж українська назва «шаг»? Ще в давніх літописах згадується така грошова одиниця у обігу на Русі, як шеляг – вочевидь, слов'янська назва європейської монети шилінг, назва якої, в свою чергу, походить від давньоримського соліда. Найбільш вірогідно видається версія львівського філолога, етнографа й мистецтвознавця Іларіона Свенцицького та ряду інших дослідників, про те, що саме шеляг з часом трансформувалася у мові до назви «шаг».

У XVII – першій третині XVIII століть на теренах Гетьманщини та Слобожанщини українці називали шагом дрібні монети як польського, так і російського походження. Назва була не лише розмовною – знаходимо її і в тогочасних офіційних документах, зокрема у записках Полтавського козацького полку 1691 року.

Після розвалу Російської імперії Українська Центральна Рада у грудні 1917 року ухвалила тимчасовий Закон про випуск державних кредитних білетів (грошей) УНР, в якому йшлося про те, що «кредитні білети випускаються у карбованцях, причому один карбованець містить 17,424 частки чистого золота і поділяється на 2 гривні або 200 шагів». Марки-гроші номіналом від 10 до 50 шагів були паперовими – за досвідом використання марок-розмінних грошей урядом Авраама Лінкольна у США. Друкувалися шаги у київській друкарні В.Кульженка та одеській друкарні Ю.Фесенка. Титульні зображення – роботи художників Григорія Нарбути та Антона Середи. На звороті кожної марки-шага був державний тризуб і напис «ходить нарівні з дзвінкою монетою». В часи Гетьманату було запроваджено тимчасові грошові сурогати – білети Державної скарбниці, які мали як номінал у гривнях та шагах. Цікаво, що навіть після московсько-більшовицької окупації України марки у 50 шагів певний час залишалися у грошовому обігу – з ненависними окупантам зображеннями тризуба на звороті...

У часі продовження Визвольної боротьби ОУН-УПА у Канаді, США та Великобританії за ініціативи осередків української діаспори регулярно випускалися спеціальні «бофони» та «вифони» – засвідчення грошового внеску на бойовий чи визвольний фонди. Бофони мали позначення вартості у різних грошових одиницях, зокрема і в шагах.

ТАЄМНИЦЯ ЗНИКНЕННЯ КОРОНИ КОРОЛЯ ДАНИЛА

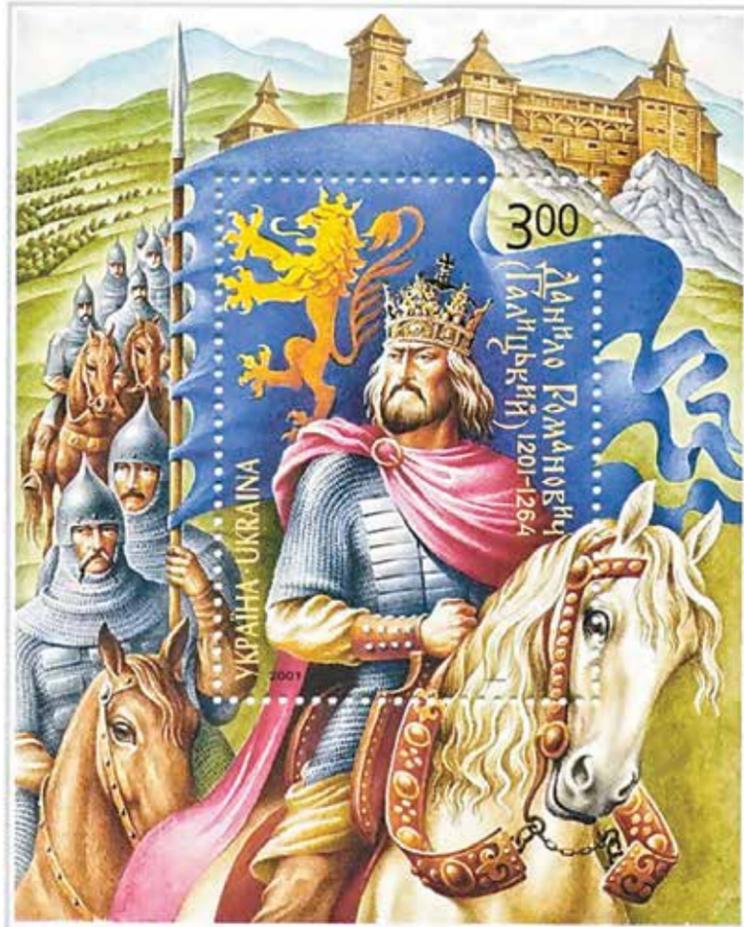
Ще дві сотні років тому навіть московськими істориками визнано, що «візантійське» походження так званої «шапки Мономаха» – абсолютна вигадка, як і те, що «царі» московські мають хоч якесь відношення до цезарів Візантії. Шапка, якою довго й нудно «коронували» московських царів – насправді розцяцькована прикраса тюрбетейка, привезена із Золотої Орди. І чи то подарована Узбек-ханом 1317 року московському князю Івану Калити, чи взагалі була головним убором дружини Івана – сестри Узбек-хана, яку звали Кончака. Наприкінці XV століття її «перехрестили» в буквальному значенні слова – додали хрест там, де в подібні тюрбетейки ординські прикраси вставлялися, обшили хутром за московським уявленням про «красоту», а разом з новим «іменем» Мономаха «вписали й новий паспорт» – підтасовану легенду, яка начебто пов'язувала її з візантійським імператором Костянтином Мономахом. Після того шапкою-підробкою «коронувалися» й Іван Грозний, і Борис Годунов, і Лжедимитрій, і купа інших «царів» московії...

В Україні ж коронація галицько-волинського князя Данила Романовича відбулася з дотриманням усіх вимог отримання титулу європейського монарха: наприкінці 1253 року в місті Дорогочин відбулася коронація і помазання галицько-волинського князя Данила Романовича королівською короною.

Папський легат (посланець Папи Римського Інокентія IV) абат Опізо прибув до Дорогочина (тодішня західна околиця Галицько-Волинського князівства) з королівськими клейнодами (включно з короною) і відповідною папською буллою (указом).

За тодішньою традицією, королівський титул міг надати лише Папа Римський. Король не міг бути нічим васалом, а в разі нападу на його державу інші королі мали надати йому допомогу. Данило Романович ставав рівним серед рівних між правителями Європи і отримав титул «короля Русі», а папська булла закликала володарів Чехії, Моравії, Сербії, Помор'я та Пруссії до походу на татар під загальним керівництвом короля Данила (на жаль, об'єднаний похід так і не відбувся).

Обійдемося без деталей часів сивої давнини, натомість спробуємо розібратися, де ж поділася корона короля Данила – клейнод, саме існування якого не влаштувало жодного окупанта, якому хотілося, щоб ця яскрава сторінка історії українського державотворення назавжди зникла в мороці минулого...

Король Данило – на поштової марці роботи художника Олексія Штанка.

Усі версії таємничого зникнення першої і єдиної в історії України корони у 2003 році дослідив і зібрав до купи для видання «Галичина» доктор історичних наук Степан Чапуга з Івано-Франківська.

Найрозповсюдженіша версія – те, що більше 85 років корона перебувала у Львові і вивезена з міста разом з усією княжою скарбницею

Перед самим початком повномасштабного вторгнення росії, 2021 року у Києві представили 3D-модель корони Данила Галицького. Реконструкцію за зображенням на митних печатках XIII століття зробив тодішній науковий співробітник Інституту історії України НАНУ, пізніше офіцер Третьої штурмової бригади, а нині – директор Українського інституту національної пам'яті Олександр Алфьоров.

лише 1340 року польським королем Казимиром Третім – після того, як галицько-волинські змовники отруїли князя Юрія II. За іншою версією, корона потрапила до Перемишля (сучасна Польща), де у Данила Романовича був літній замок, з подачі самого короля – він нібито сам передав її до Перемишльського кафедрального собору Святого Івана Хрестителя. В усякому разі, достеменно відомо, що саме там корона перебувала на

час початку Першої світової війни.

Коли російські війська втікали з Галичини у 1915 році, корону короля Данила вивезли в обозі награваного на Галичину. За абсолютно звичною для москвитів багатовіковою традицією, українську державницьку реліквію вивезли до Москви. Вже 1922 року завдяки виступу на засіданні Ліги Націй у Швейцарії каноніка Василья Гриника, включеного до складу української парламентської репрезентації, перед радянською делегацією поставлено вимогу про повернення реліквії до Перемишля, що зрештою й було зроблено за сприяння Міжнародного Червоного Хреста – реліквію знайшли в одному з московських монастирів. Корона виявилася обкраденою – з неї було знято хрестик, вирвано діамант...

Після обстеження корони її передали для реставрації до майстерні отців василіян у Чехословаччині. Скоро відновлена історична пам'ятка повернулася до Перемишля, але без діаманта. Тепер вона вже мала форму митри, тобто літургійного головного убору вищого духовенства.

1928 року московські агенти робили нову, невдалу спробу викрадення цієї митри під час Богослужіння з нагоди коронації чудотворної ікони Матері Божої в Самборі на Львівщині. Однак цю операцію зірвали українські патріоти.

Після початку Другої світової війни у 1939 році за вказівкою перемишльського єпископа Йосафата Коциловського корону-митру розібрали й сховали митру в підземеллі єпископських палат, а коштовності з неї – єпископ передав ченцеві, ім'я якого він «забув», як сказав на допиті московським чекістам.

Далі слід корони-митри знову втрачається: хтось говорить, що в часі Другої світової її вивезли до Ватикану, хтось – згадує США. Найбільше ж тих, хто найвірогіднішою вважає такі «польську версію».

ОГОВТАТИСЯ ЕКОНОМІЦІ СХОДУ ПЛАНЕТИ ПІСЛЯ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ ДОПОМІГ УРОДЖЕНЕЦЬ УКРАЇНИ

Серед головних творців післявоєнного «економічного чуда» Японії та стрибка-прориву економіки «азійського тигра» Тайваню, чільне місце належить економісту-реформатору родом з Черкащини

У січні 1955 року центральною новиною усіх американських ЗМІ став скандал навколо постаті єврея родом з українського Катеринополя на Черкащині, Вольфа Ладежинського, звільненого з посади у Міністерстві сільського господарства США. 12 січня президент Річард Ніксон спробував дати прес-конференцію журналістам з приводу глобальних проблем Сполучених Штатів і світу, а його знову «загнали в кут» питаннями про несправедливе звільнення Ладежинського... На хвилі «гоніння на в'їд», прозваного Маккартизмом, уродженцю України закидали підозру у симпатіях до лівих ідей. Це обурило абсолютно всіх, хто знав економіста-реформатора. Письменник Джеймс Мічнер, який отримав Пулітцерівську премію за свої художні мемуари-спогади про Другу світову війну у Тихому океані, написав тоді листа до «Нью-Йорк Таймс», у якому зазначив: «Це те саме, якби самого Річарда Ніксона звинуватили у підривної діяльності. Пан Ладежинський відомий усій Азії як найзапекліший ворог комунізму!»

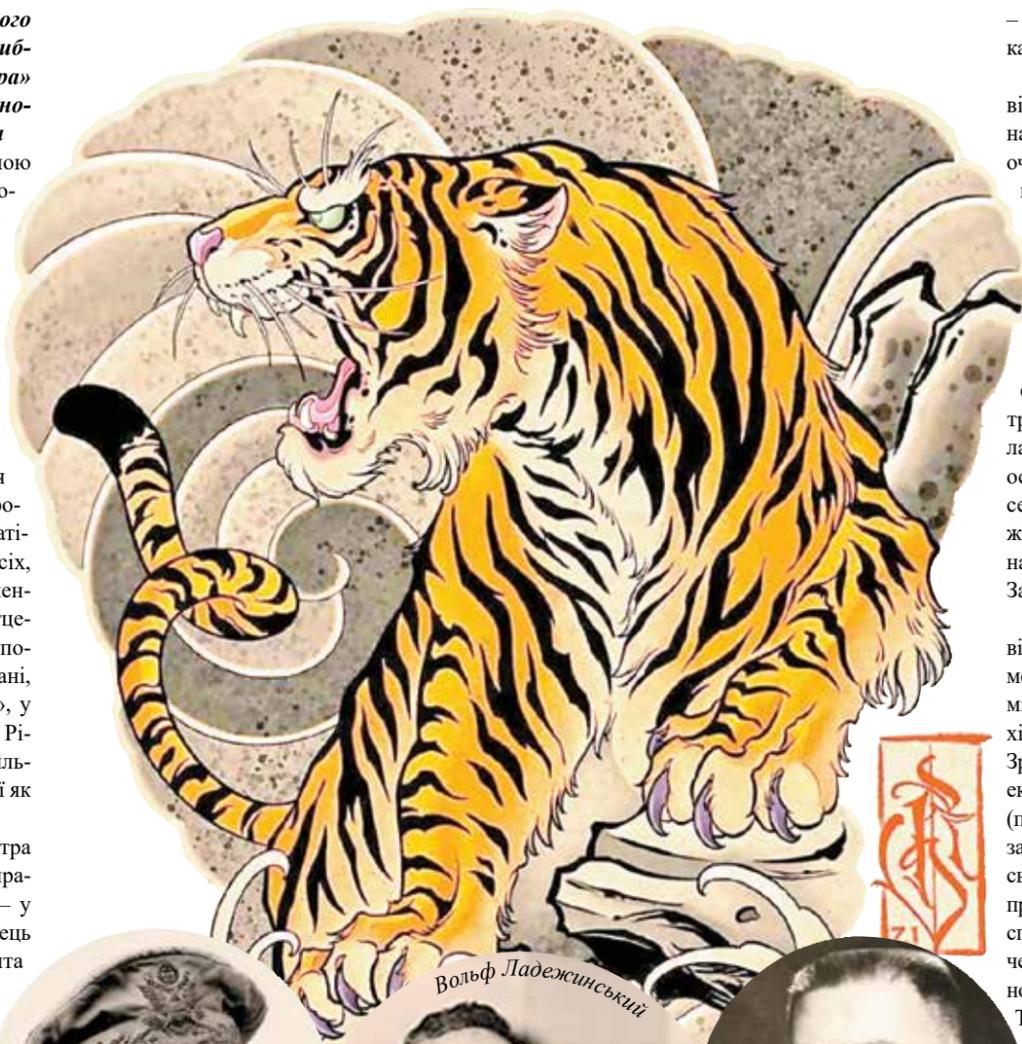
Скандал закінчився вибаченнями міністра сільського господарства і ще кращим працевлаштуванням Вольфа Ладежинського – у Держдепі США. То ким же був уродженець України, доля якого так цікавила президента й урядову верхівку США?

СИН

КАТЕРИНОПІЛЬСЬКОГО МЕЛЬНИКА – ОДИН З НАЙВІДОМІШИХ ЕКОНОМІСТІВ СВІТУ

Народжений у березні 1899 року, на зламі століть, він відчув на собі всі негаради, але і всі можливості бурхливого ХХ століття. Вольф був черговою дитиною в родині власника найбільшого в Катеринополі млина, торговця зерном і борошном. Розум хлопця і батькові гроші сприяли здобуттю непоганої стартової освіти, яку дала гімназія у сусідній Звенигородці. Проте далі був Жовтневий переворот, погромщики «єдиної і неделимої Росії» та «експропріатори» московсько-більшовицької окупації. Батьків млин відібрали, старшого брата вбили – але про все те Вольф дізнається пізніше – а поки він переходить кордон Румунії і стає біженцем. 1922 року 23-річний юнак переїздить до США і залишається там назавжди. Працює «чорноробом» на будівництві, мисє вікна в хмарочосах, продає газети на вулицях Мангеттена у Нью-Йорку – майже там, де зараз «Трам-тауер»...

Переломний час для нього настав рівно сто років тому – у 1926 році Вольф стає студентом Колумбійського університету, елітного закладу знаменитої університетської «Ліги плоча». Успішно вивчає економіку сільського господарства і диплом бакалавра отримує одночасно з громадянством США. Далі – навчання у магістратурі, де темою його досліджень стає «колективізація» в СРСР – Вольф вивчає, що саме спонукало його земляків брати участь у більшовицькому перевороті, в основі ідей якого було захоплення і поділ чужої власності. А заодно – те, як москва підло обдурила селян, у яких зовсім скоро відібрали і землю, і реманент, щоб її обробляти – примусово загнали всіх у колгоспи. Глибинний аналіз совкової «колективізації», відмічений американськими науков-

Дуглас Макартур

Вольф Ладежинський

Кузьма Дерев'янка

У післявоєнній Азії реформатор Вольф Ладежинський зіткнувся з протистоянням земляка, радянського генерала Кузьми Дерев'янка, але отримав максимальне сприяння американського генерала Дугласа Макарура

цями, допоміг молодому економісту – переселенцю з України запросили на роботу до уряду США у якості експерта з питань азійських країн та сільського господарства Радянського Союзу. Допомога рекомендація професора Рексворда Тагвела з так званого «Мозкового тресту» при президентів, чийм завданням був вихід США з «Великої депресії»...

За більш як десять років роботи у департаменті зовнішніх зв'язків міністерства сільського господарства США Ладежинський написав більше двадцяти наукових робіт. 1939 року він отримав візу до СРСР, де за два місяці перебування не тільки переконався у правильності своїх висновків про грабіжницьку політику москви щодо українського селянства, яка призвела до найбільшого у світі штучного Голодомору, а й зумів знайти в Україні своїх сестер, яких не бачив майже 20 років.

АГРАРНА РЕФОРМА У ПІСЛЯВОЄННИХ ЯПОНІЇ Й ТАЙВАНІ

Як науковець, Ладежинський багато в чому передбачив не стільки політичне, як економічне підґрунтя майбутнього протистояння

– тобто, так само з території сучасної Черкаської області.

Словесні баталії двох черкашан на острові за тисячі кілометрів від України переломив на користь США генерал Дуглас Макартур, очільник американської адміністрації в Японії. Восени 1946 року план Ладежинського щодо відновлення і розвитку агросектора острівної країни схвалив парламент Японії – і реформа стартувала. Вже через три роки країна мала новий клас фермерів-власників і це звело практично до нуля загрозу появи радикально-лівацьких настроїв на селі й підґрунтя для соціальних потрясінь. Та навіть більше того – Японія почала демонструвати бурхливий ріст економіки, основу стабільності якої становив аграрний сектор. Зачудовані успіхами країни, яка пережила ядерне бомбардування, Європа і США назвали це «Японським економічним чудом». За ним стояв уродженець Черкащини...

1949 року Ладежинський знову «поїхав у відрядження» – цього разу до Китаю. У документі, сформованому ним для Вашингтона, містилося попередження про неминучий відхід уряду Чан Кайши з материка на Тайвань. Зрештою, так і сталося – і основою небувалого економічного розвитку незалежного Тайваню (попри два мільйони біженців!) знову стала запропонована Ладежинським реформа сільського господарства – за принципом, вже відпрацьованим у Японії. І знову – гучний успіх спецзаконау 1953 року під назвою «Земля – орачеві!», який на довгі десятиліття залишив економіку комуністичного Китаю далеко позаду Тайваню, зорієнтованого на Захід...

ЖИТТЯ НА СХИЛІ ЛІТ І «ЖИТТЯ ПІСЛЯ СМЕРТІ»

Після згаданого на початку публікації скандалу січня 1955-го, коли Ладежинського за надуманими звинуваченнями проти ряду членів уряду США, звільнили з міністерства сільського господарства, але зразу ж взяли до Держдепу, він опікувався реформуванням сільського господарства Південного В'єтнаму, проте вона виявилася значно менш успішною, аніж японська і тайванська – через спротив великих французьких землевласників.

У віці 62 років (1960) Ладежинський залишає держслужбу і співпрацює спочатку з Фондом Форда, займаючись агрореформою Непалу. Записка, написана ним в категоричній формі королю Непалу Махендрі, який гальмував реформу, закрила для уродженця України не лише двері королівського палацу, а й подальші перспективи в цій країні. Від 1964 року він працює у Всесвітньому Банку (The World Bank), опікується проектами в Індії, Мексиці та Ірані. Зрештою отримує посаду в постійній місії Світового Банку в Індії, де працює аж до самої смерті у 1975 році.

Згідно заповіту знаменитого економіста-реформатора, зібрана ним багата колекція творів східного мистецтва передана до Музею Ізраїлю в Єрусалимі. У 1977 році Світовий Банк видає друком збірку вибраних наукових робіт Вольфа Ладежинського та повну бібліографію його творів.

Його дослідження досі популярні серед прихильників неінституціоналізму – низки підходів до вивчення міжнародних інституцій та інститутів у контексті їх зв'язку з політикою, економікою та суспільством. Багато з пояснень Ладежинським історії втручання москви у роботу міжнародних інституцій з використанням економічних і політичних важелів впливу, допомагає розуміти і природу сучасних процесів, коли країна-агресорка намагається диктувати світу свої умови...

ПРАВОСЛАВНІ СВЯТА 2026 РОКУ

Великдень – головне православне свято року. За новим (новоюліанським) календарем у 2026 році православні віряни України святкують Великдень 12 квітня, а християни західного обряду – 5 квітня.

Найбільші церковні свята року: дванадесять свят

Після Великодня за значимістю у православному календарі йдуть 12 дванадесятих свят. Вісім з них присвячені Ісусу Христу, чотири – Богородиці Діви Марії.

Три дванадесятих свят є перехідними* – їхня дата щороку змінюється і залежить від дати святкування Великодня. Дев'ять інших – неперехідні.

Ось перелік дванадесятих свят 2026 року за новим (новоюліанським) календарем, на який перейшли ПЦУ та УГКЦ:

Богоявлення, або Хрещення Господнє – 6 січня;

Стрітєння Господнє – 2 лютого;

Благовіщення Пресвятої Богородиці – 25 березня;

*Вербна неділя, або Вхід Господній до Єрусалиму – 5 квітня;

*Вознесіння Господнє – 21 травня;

*Свята Трійця – 31 травня;

Преображення Господнє – 6 серпня;

Успіння Богородиці – 15 серпня;

Різдво Богородиці – 8 вересня;

Воздвиження Господнього Хреста – 14 вересня;

Введення в храм Пресвятої Богородиці – 21 листопада;

Різдво Христове – 25 грудня.

Інші важливі церковні свята року

Різдво Івана Предтечі – 24 червня;

Святих апостолів Петра і Павла – 29 червня;

Усікновення глави Івана Предтечі – 29 серпня;

Покров Пресвятої Богородиці – 1 жовтня;

Собор архистратига Михаїла – 8 листопада;

Святого апостола Андрія Первозванного – 30 листопада;

Святого Миколая – 6 грудня.

Пости 2026 року

У православної церковній традиції існують одноденні і багатоденні пости. Зокрема, постами вважаються середа й п'ятниця у м'ясоїд, тобто тиждень, коли загалом дозволено вживати м'ясо.

Загалом здавна у православному календарі 27 тижнів, або 189 днів були пісними. Натомість є також всеїдні тижні (суцільні, або загальні) – протягом них церква звільняє вірян від одноденних постів по середам і п'ятницям.

Одноденні пости

Хрещенський Святвечір (Надвечір'я Богоявлення) – 5 січня;

Усікновення глави Івана Предтечі – 29 серпня;

Воздвиження Хреста Господнього – 14 вересня.

Багатоденні пости

Великий піст – з 23 лютого по 11 квітня;

Петрів піст – з 8 червня по 15 червня;

Успенський піст – з 1 до 14 серпня;

Різдвяний піст – з 15 листопада до 24 грудня.

Поминальні дні (батьківські суботи) 2026 року

У православної традиції існують спеціальні дні для вшанування пам'яті померлих – поминальні батьківські суботи.

Вселенська батьківська субота (м'ясопуста) – 14 лютого;

Субота другого тижня Великого посту – 7 березня;

Субота третього тижня Великого посту – 14 березня;

Субота четвертого тижня Великого посту – 21 березня;

Радониця – 21 квітня;

Троїцька батьківська субота – 30 травня;

Дмитрівська батьківська субота – 24 жовтня.

ДЕНЬ В ІСТОРІЇ Ювілеї – 2026

990 років із часу народження Феодосія Печерського (близько 1036), церковного та політичного діяча, письменника-полеміста, ігумена Києво-Печерського монастиря

970 років із часу народження Нестора Літописця (близько 1056), автора найдавнішого літопису України «Повісті минулих літ», основоположника давньоруської історіографії (на портреті)

950 років із часу написання «Ізборника Святослава» – пам'ятки давньоруської книжності (1076)

950 років із часу народження Мстислава Великого (1076), великого князя Київського, сина Володимира Мономаха і англійської принцеси Гіти Уессекської

725 років з часу початку правління Юрія І Львовича, що об'єднав під своєю владою всі землі Галицько-Волинської держави (1301)

510 років із дня народження Дмитра (Байди) Вишневецького (близько 1516), політичного та військового діяча, одного із організаторів запорозького козацтва (на малюнку)

500 років із часу народження Василя-Костянтина Острозького (1526), князя, мецената, військового, політичного, культурного і релігійного діяча

450 років із часу заснування Острозької слов'яно-греко-латинської академії – першого закладу вищої освіти України та Східної Європи (1576)

425 років із часу заснування міста Кролевець на Сумщині (1601). За давньою легендою, місто заснував польський король (крюль), в честь свого порятунку під час полювання в цій місцині.

350 років із часу заснування міста Слов'янська на Донеччині (1676). Колишні назви міста – Солоний (Солений, Соляний) – до 1704р. та Тор (до 1784). Згідно архівних документів, історія міста розпочалася з того, що на річку Тор видобувати сіль прибули з Наддніпрянщини 400 «черкасів»-козаків з отаманом Іваном Лисим

380 років із часу народження Івана Скоропадського (1646), військово-політичного та державного діяча, гетьмана Лівобережної України (на портреті)

375 років із часу битви під Берестечком (на малюнку), найбільшої битви часів Хмельниччини (1651)

350 років із часу народження Рафаїла Заборовського (1676), проповідника, освітянина та благодійника, митрополита Київського, Галицького і всієї Русі

320 років із часу народження Феоктиста Павловського-Язловського (1706), художника, який розписував храми Києво-Печерської лаври та Софійський собор

310 років із часу народження Матвія (Мельхіседека) Значко-Яворського (близько 1716), православного церковного діяча, архімандрита

140 років із часу народження Андрія Гулого-Гуленка (на фото), військового діяча, генерал-хорунжого Армії УНР, повстанського отамана Холодного Яру

140 років із часу народження Валентина Садовського (1886), вченого, економіста, журналіста, громадського діяча, члена Української Центральної Ради

140 років із часу народження Олени Залізняк-Охримович (1886), громадської діячки, журналістки, активістки жіночого правозахисного руху в канадській діаспорі

140 років із часу народження Семена Харченка-Харчука (1886), підполковника Армії УНР, повстанського отамана Хмари

100 років із часу створення Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України в Києві, Національного історико-культурного заповідника «Києво-Печерська лавра» та Українського наукового інституту в Берліні, заснованого з ініціативи та за активної участі гетьмана Павла Скоропадського (1926)

50 років із часу заснування в Едмонтоні Канадського інституту українських студій (1976)

50 років із часу утворення Української гельсінської групи (1976)

30 років із часу введення в обіг національної грошової одиниці – гривні (1996)

Ювілеї січня:

140 років із дня народження Олекси Алмазіва (на портреті), генерал-хорунжого Армії УНР, учасника Першого зимового походу та з дня народження Віктора Приходька (1886), міністра юстиції Директорії України, голови Українського конгресового комітету у США

110 років із дня народження Данила Нарбути (1916), сотника УПА, члена УНА-УНСО, художника, лауреата Шевченківської премії

90 років із дня народження Василя Захарченка, прозаїка, публіциста, журналіста, дисидента, політ'язня комуністичного режиму та з дня народження Бориса Мозолєвського (1936), археолога, дослідника скіфських курганів, поета

30 років із дня народження галичанина Івана Голубки (1996), офіцера бригади ЗСУ «Едельвейс», Героя України (посмертно, 2023)